

BIRMÀNIA, EL RÈGIM TRONTOLLA AL CAP DE 20 ANYS

La revolta parla

El passat mes d'abril, EL TEMPS publicava un reportatge sobre Birmània amb el títol «La revolta silenciada». En qüestió de mesos, aquest país del sud-est asiàtic ha saltat als titulars de tota la premsa, com si la seva societat somnolenta hagués esclatat de sobte en un imprevisible foc d'encenalls. Els motius, però, vénen de lluny.

Alfred Bosch

A mitjans d'agost, la revolta estudiantil es radicalitzava a les ciutats birmanes i arribava a un grau de mobilització realment inèdit. Havent forçat la dimissió del dictador septagenari Ne Win, el jovent es llançava al carrer per protestar iradament contra

la suspensió del referèndum sobre el sistema polític i per intentar defenestrar el duríssim successor de Ne Win, el general retirat Sein Lwin.

A Rangun, la capital, milers de manifestants reclamaven la democràcia i passejaven caricatures del cap de Sein Lwin amb cos de gos. Pocs dies després, els disturbis s'estenien arreu i el

Birmània: Un règim amenaçat.

país quedava pràcticament paralytitzat. Fins i tot els monjos budistes i part de l'exèrcit s'afegien al clamor, amenaçant els fonaments d'aquest règim que durant tres dècades ha portat Birmània al marge del desastre econòmic. La *via birmana al socialisme*, que postulava un aïllament i una política econòmica realment exòtica, semblava haver entrat en un carreró sense sortida.

Ni tan sols una repressió ferotge aconseguia deturar l'onada contestatària. A la vila de Sagaing, 30 persones eren liquidades en intentar assaltar una caserna de la policia. Els més atrevits s'enfrontaven a les forces d'ordre amb barricades i pedres. Alguns plantaven cara als fusells amb el pit descobert i desconcertaven els soldats amb crits de «¡Dispareu, dispareu!». Regiments sencers es negaven a obrir foc i s'ajuntaven als manifestants.

Una economia col·lapsada

Davant l'empitjorament de la situació, el govern decretava mesures d'emergència i prometia canvis significatius en la cúpula directiva de l'estat. Es rumorejava la substitució de Sein Lwin per membres més transients

del Partit del Programa Socialista Bir-
mà, tal vegada el subsecretari Aye Ko.

Malgrat tot, uns simples retocs cos-
mètics no serviran per a resoldre la caò-
tica conjuntura social i econòmica que
el país viu des de fa anys. La mala ges-
tió a càrrec del partit únic, l'aïllacio-
nisme i l'alienació de la població en són
potser les causes més evidents. Tot i els
esforços liberalitzadors de darrera hora,
Birmània continua estant entre els
10 països més pobres del món, amb
una renda per càpita que no arriba als
200 dòlars anuals.

L'autor d'aquest article, que va ser
a Birmània just abans de la revolta,
comprovà personalment com l'escas-
setat i el ressentiment contra el govern
eren símptomes generals. Un conduc-
tor de taxi-bicicleta de Mandalay,
B.B., deplorava les diferències essen-
cials i el sistema de privilegis que havia
enriquit uns quants a costa de la im-
mensa majoria. Apuntava al palau-
fortalesa de la ciutat, envoltat d'un
gran fossat i filferro —seu del govern
provincial—, i li atribuïa la culpa de
tots els mals.

Un aïllament poc envejable

Un cert turisme aventurer, no gaire
devot del confort però entusiasta de les
emocions exòtiques, havia posat de
moda Birmània en els darrers anys. El
principal atractiu del país era, sens
dubte, la seva absoluta desconexió de
la resta del món, la qual oferia sovint
una falsa imatge de viatge en el temps
o de paradís perdut que encantava els
occidentals. No cal dir que a la majo-
ria d'autòctons els era difícil compar-
tir aquesta visió idíl·lica de l'estanca-
ment.

L'hermetisme econòmic ha estimu-
lat, naturalment, el creixement d'un
mercat negre de dimensions incalcula-
bles. Només arribar a l'aeroport de
Rangun —abans dels disturbis i del
precintat de fronteres, era obligat en-
trar al país per aire—, els venedors an-
bulants i els taxistes assetgen el visitant
per canviar divisa o comprar objectes
de consum. El dòlar es paga a cinc o
sis vegades el canvi oficial, i una am-
polla de whisky es pot arribar a coti-
zar deu vegades més cara del que costa
a les botigues lliures d'impostos a les
terminals aèries.

La ciutat de Rangun, escurada i des-
manegada, sembla importada d'una al-
tra galàxia. L'únic edifici públic con-
sistent i ben conservat és la pagoda
Schweddegon, temple budista venerat
arreu del país. La seva cúpula d'or, im-
pressionant, destaca doblement en la
magma de cases grises i carrers polse-
gosos que conformen la capital. Pido-
laïres, canvistes i policia secreta —l'or-
dre correspon al grau de corrupció—
es reparteixen el protagonisme a la via
pública.

Un futur incert

Fora de les ciutats, l'estat ha pene-
trat relativament poc en el teixit social
i econòmic. L'exèrcit birmà controla,
de fet, la vall del riu Irrawaddy, que
és el nervi central del territori, de nord
a sud, i que inclou els nuclis urbans
més importants. Més enllà, al llarg de
les muntanyes que limiten amb Tailàn-
dia, la Xina i l'Índia, fa anys que per-
viu una crònica guerra de guerrilles
amb les minories ètniques que ocupen
aquestes zones. Els koren, els mon i al-
tres grups nacionals lluiten contra

l'exèrcit regular en una aliança incon-
nexa que inclou l'il·legal Partit Comu-
nista Birmà.

Encara és una incògnita si aquests
moviments insurreccionals acabaran
confluint amb els tumults urbans dels
darrers mesos. D'això dependrà, en
bona mesura, el futur de Birmània. De
tota manera, amb un sistema polític o
un altre, serà difícil crear un sistema
econòmic realment integrat per a tot el
territori de l'estat. Les zones deltaïques
—on es cultiva bàsicament arròs—, i
la muntanya —on els ramats i l'opi
campen a la seva— han acusat els
errors de planificació i han tendit pro-
gressivament a tancar-se en pràctiques
autàrquiques.

A vegades, fins i tot sembla que les
normes de mercat més elementals si-
guin estrangeres a l'economia birma-
na. Un turista americà, enamorat del
Shangri-La birmà, comentava que po-
dies comprar qualsevol objecte d'arte-
sania per un preu irrisori i —això en-
cara l'enlluernava més— sense cap
necessitat de regatejar. A vegades, els
botiguers exigus i famèlics dels pobles
de l'interior, en mostres d'altruisme
ben poc fenícies, fins i tot regalaven
productes als estrangers.

El fet, entenedor per a un occiden-
tal, simbolitza a la perfecció la mar de
contradiccions que viu la Birmània
d'avui. Per una banda, delata la urgèn-
cia històrica d'obrir el país a les mira-
des i als hàbits de la resta del món. I
per l'altra, il·lustra la mentalitat que
s'ha forjat en una societat castrada
d'iniciativa empresarial i d'inventiva,
encotillada per un règim paternalista
que mai ha aconseguit protegir els seus
súbdits. □

1r. SOPAR "DEBAT NACIONALISTA"

Lloc: Hotel Melià Sarrià - Avda. de Sarrià, 48-50
8 de setembre de 1988

"BALANÇ CRÍTIC: DEU ANYS D'AUTONOMIA I DEMOCRÀCIA"

21 hores	SOPAR.
22 hores	Intervenció dels ponents: • Josep Benet • Josep Lluís Carod-Rovira • Jaume Casajoana • Joaquim Ferrer • Josep M. Puig Salellas • Miquel Sellarès • Santi Terribes.
23 hores	DEBAT OBERT

INSCRIPCIONS:

De l'1 al 6 de setembre de 17 a 21 hores a Gran Via de les Corts Catalanes, 570, entresol. Tel. 254 97 02
Srta. Mercè Montoliu.

Places limitades: 150 persones

Preu del ticket del sopar: 3.000 pessetes